2026-08-19

ATTENTIONS SKOLRAPPORT 2026

Barnen slås ut

Betyg och skolsituation för elever med NPF

RIKSFÖRBUNDET Attention

Innehåll

3 Rätten till stöd och likvärdig utbildning
4 Sammanfattning
5 Bakgrund
7 Betyg
11 Påverkan på familjen och skolans agerande
14 Andra bekräftar problemen
15 Sammanfattande slutsatser
16 Vad behöver göras?
18 Om Attention och NPF
19 Kontaktuppgifter

© Attention 2026 | Enkätbearbetning: Matilda Berglund Calais, Elin West och Liza Viktorsson | Grafisk form: Lovisa Schiller | Foto: Adobe Stock

Rätten till stöd och likvärdig utbildning

Riksförbundet Attention har sedan starten drivit frågan om en bättre skolgång för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF). Visst har vi sett framgångar, men vi har fortfarande långt kvar till en skola där elever med NPF har samma villkor som barn utan funktionsnedsättningar.

Enligt skollagen, som alla huvudmän är skyldiga att följa, har skolan ett kompensatoriskt uppdrag och elever med funktionsnedsättning ska få stöd för att motverka funktionsnedsättningens negativa konsekvenser. Alla elever ska få ledning och stimulans för att utifrån sina förutsättningar kunna utvecklas och nå målen.

FN:s konventioner säger också att alla barn har rätt till ett sammanhållet utbildningssystem och till livslångt lärande.

Trots dessa lagar och regler vet vi att verkligheten ser annorlunda ut. Idag har 13,5 procent av eleverna i svensk skola NPF, vilket motsvarar tre till fyra elever i varje klass. Det är en stor grupp elever som i dagens skolsystem får kämpa för att få sina rättigheter tillgodosedda.

»Enligt skollagen ska alla elever få ledning och stimulans för att utifrån sina förutsättningar kunna utvecklas och nå målen.«

Sammanfattning

Den här rapporten visar att elever med NPF i högre grad än elever utan NPF saknar betyg i grundskolan och att fyra av tio lämnar nian utan gymnasiebehörighet. Våra siffror bekräftas av en färsk rapport från riksdagens utbildningsutskott. Barn med NPF slås ut ur skolan.

Situationen är djupt oroande och problematisk. Bakom siffrorna finns tusentals unga människor som riskerar ett livslångt utanförskap och familjer som går på knäna. Att inte ta tillvara den potential som finns i den stora gruppen av unga med NPF är förutom det personliga lidandet samhällsekonomiskt oförsvarbart.

» Situationen för elever med NPF är djupt oroande och problematisk. «

Bakgrund

Riksförbundet Attention och många med oss har länge larmat att elever med NPF, såsom adhd, autism och Tourettes syndrom och DLD/språkstörning, inte får tillräckligt stöd i skolan för att kunna ta del av undervisningen. Därmed går de miste om den utbildning som de enligt skollagen har rätt till.

Skollagen säger att skolorna har ett kompensatoriskt uppdrag vilket innebär att de ska kompensera för funktionsnedsättningens utmaningar och ge alla elever möjlighet att ta del av utbildningen. Våra enkäter visar år efter år att detta inte görs. Elever med NPF tvingas vänta länge på stöd och hjälp, som sedan inte anpassas efter elevens behov utan efter skolans ekonomi och förutsättningar.

Från tidigare skolenkäter vet vi att åtta av tio elever med NPF har psykisk ohälsa kopplat till skolsituationen och att lika många i någon utsträckning har frånvaro på grund av sin funktionsnedsättning. Både psykisk ohälsa och frånvaro är något som tydligt påverkar barnets möjlighet till rättvisande betyg.

I den här enkäten har vi fokuserat på frågan om betyg, som ett mått på skolans förmåga att möta och kompensera för barnets funktionsnedsättning och ge barnet förutsättningar att ta del av undervisningen.

Efter att enkätundersökningen genomfördes har riksdagens utbildningsutskott tagit fram en rapport om skolsituationen och studieresultat för elever med NPF. Vi kommer i resonemang kring våra resultat också jämföra med den rapporten.

Om enkäten

Betygsenkäten skickades ut i november/december 2025 via Riksförbundet Attentions medlemsregister samt sociala medier. Den var tillgänglig under två veckor och besvarades av 1 963 vårdnadshavare till barn med NPF som gått i grundskola eller gymnasieskola (eller motsvarande skolformer) under läsåret 2024/2025.

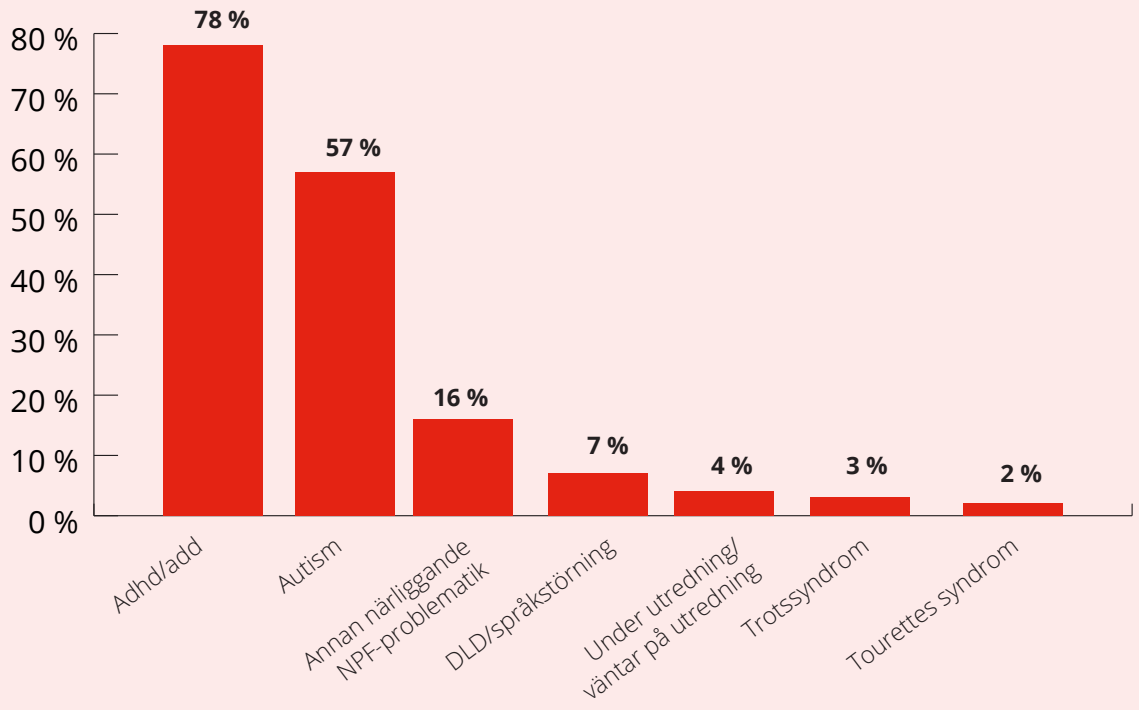
Om de som svarat på enkäten:

- **84 procent** är medlemmar i Attention.
- **92 procent** är mammor.
- **7 procent** är pappor.
- **1 procent** är familjehem eller annan vårdnadshavare.

Om barnen som enkäten handlar om:

- **90 procent** gick i en betygsgrundande årskurs.
- **54 procent** är pojkar.
- **43 procent** är flickor.
- **3 procent** är ickebinära eller vill inte ange kön.

Vilken diagnos har ditt barn med NPF? *(flersvarsalternativ)*

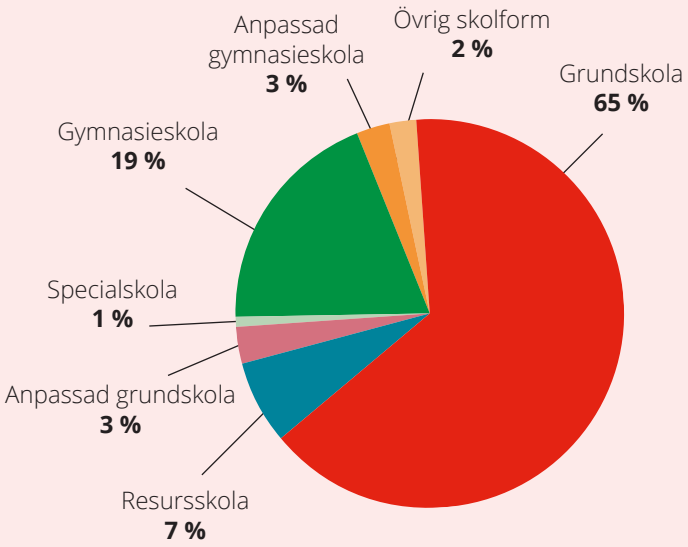
Diagnos

De flesta av barnen i enkäten (78 procent) har adhd, mer än hälften (57 procent) har autism och 16 procent har annan närliggande NPF-problematik. 7 procent har språkstörning/DLD, 2 procent har Tourettes syndrom och 3 procent trotssyndrom. Många av barnen i undersökningen har flera överlappande NPF-diagnoser.

Skolform

Den största andelen barn (72 procent) gick i grundskola inkluderat resursskola (7 procent) och 19 procent gick i gymnasieskola läsåret 2024/2025. Tre procent gick i anpassad grundskola och lika många i anpassad gymnasieskola.

Föregående läsår gick mitt barn i

Betyg

Syftet med betyg är att mäta och gradera hur bra eleverna presterat, alltså hur bra eleverna har tagit till sig den undervisning som ges i skolan. Vi fokuserar på betyg i den här rapporten som ett mått på hur skolsystemet fungerar för elever med NPF.

Riksförbundet Attentions tidigare skolrapporter har tydligt visat att nästan alla vårdnadshavare anser att deras barn har behov av stöd men inte får det. Det resulterar många gånger i hög frånvaro och psykisk ohälsa. Det gör att barnet inte får tillgång till den undervisning hen har rätt till, och leder till att betygen påverkas. Därför ville vi titta på hur betygen är för just den här gruppen elever.

» Riksförbundet Attentions tidigare skolrapporter har tydligt visat att nästan alla vårdnadshavare anser att deras barn har behov av stöd men inte får det. «

Kärnämnen

Nästan en tredjedel (27 procent) uppgav att barnet inte har fått godkänt i något av kärnämnena svenska, matematik och engelska. 14 procent hade godkänt i endast ett kärnämne och lika många hade godkänt i två. Nästan hälften (45 procent) hade godkänt i alla tre kärnämnena

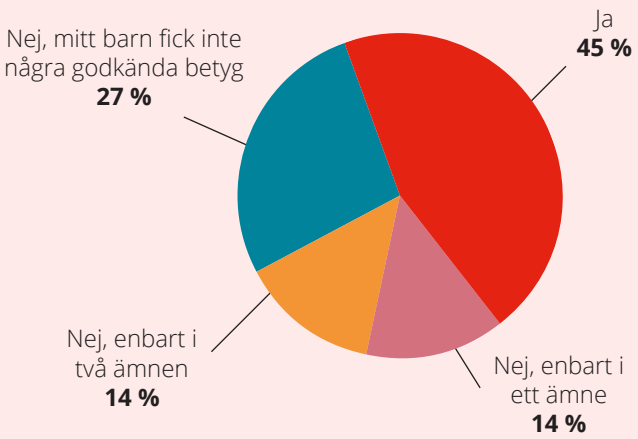
Alla ämnen

En femtedel av de svarande (21 procent) uppgav att barnet inte fick godkänt i några ämnen alls. 15 procent fick godkänt i flera ämnen och 21 procent fick godkänt i ett eller några ämnen. Fyra av tio (43 procent) fick godkända betyg i alla eller nästan alla ämnen i skolan.

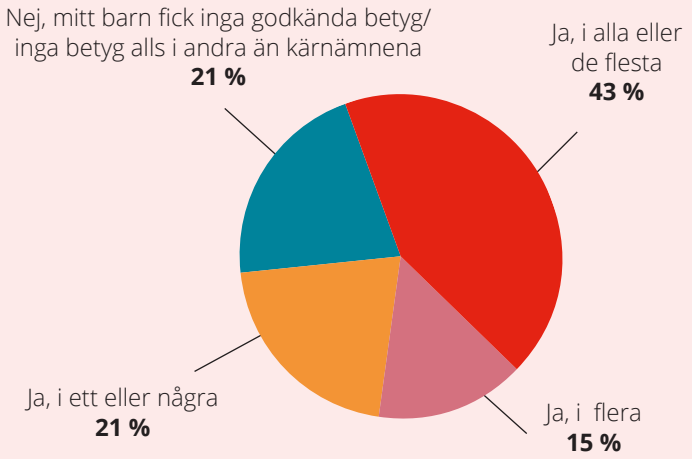
Dessa siffror gäller alla elever i betygsgrundande årskurser.

» En femtedel av barnen fick inte godkänt i några ämnen alls. «

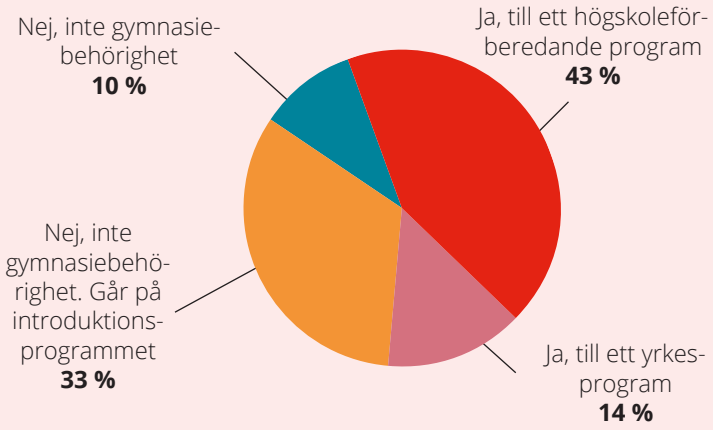
Fick ditt barn godkända betyg i alla tre kärnämnena matte, svenska och engelska vårterminen 2025?

Fick ditt barn godkända betyg i andra ämnen än kärnämnena vårterminen 2025?

Fick ditt barn tillräckliga betyg för att komma in på ett nationellt program i gymnasiet?

Gymnasiebehörighet och gymnasieexamen

Av alla som svarade på enkäten var det 309 vårdnadshavare som uppgav att deras barn gick sista året i grundskolan vårterminen 2025. Av dessa var det fyra av tio (43 procent) som inte nådde gymnasiebehörighet till ett nationellt program. Bland dem var majoriteten under hösten 2025 inskrivna på det individuella programmet, men hela tio procent gick inte vidare till någon typ av gymnasieutbildning. Nästan sex av tio (57 procent) uppgav att deras barn nått behörighet för högskoleförberedande eller yrkesprogram på gymnasiet.

Till de vårdnadshavare vars barn inte gick vidare till gymnasiet ställde vi frågan om vad barnet gjorde i stället under hösten 2025. Frisvaren berättar om en grupp unga där många är hemma och inte gör något alls efter det som ofta blivit många år av skolmisslyckande.

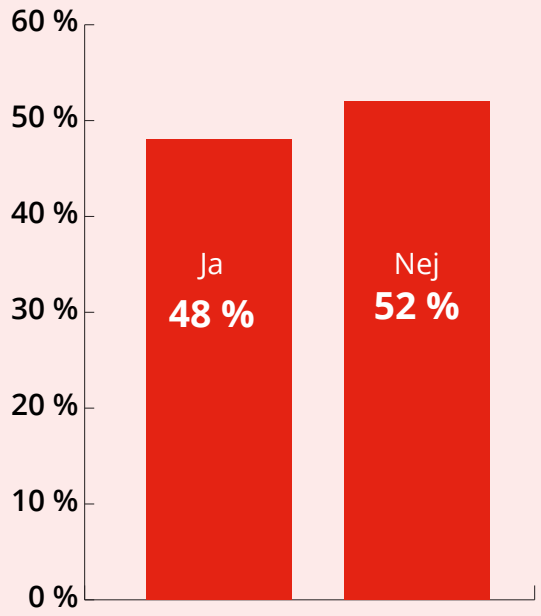
> ***”Gör ett uppehåll efter 5,5 mardrömsår av helt fel bemötande, tvång, skuld- och skam, förminskad och diskriminerad då det lett till trauman och autistisk utbrändhet.”***

Om gymnasiebehörighet

Gymnasiebehörighet är grundläggande betygskrav från grundskolan för att en elev ska få börja på ett nationellt program på gymnasiet. De nationella programmen är antingen högskoleförberedande eller yrkesinriktade. För att kunna börja på ett högskoleförberedande program krävs godkända betyg i alla kärnämnen och minst nio andra ämnen. För ett yrkesprogram krävs godkända betyg i alla kärnämnen och minst fem andra ämnen.

Den som saknar behörighet kan gå ett introduktionsprogram, anpassat för att ta igen betyg som saknas, för att sedan gå vidare till ett nationellt program.

Fick ditt barn tillräckliga betyg för en gymnasieexamen förra terminen?

Frisvar i enkäten beskriver att skolsituationen har påverkat barnets mående och sociala situation med vänner. Problematiken har ofta funnits i flera år och åtgärdsprogram kan ha förekommit sedan mellanstadiet utan att insatserna lett till möjlighet att få betyg och gymnasiebehörighet. Det är också tydligt att detta påverkat hela familjen.

Av de som svarade på enkäten var det 101 vårdnadshavare som hade barn som gick sista året i gymnasiet. Av dem var det ungefär hälften som fick en gymnasieexamen, medan hälften lämnade gymnasiet utan godkända betyg och resultat.

Eftersom det är ett lågt antal svarande är det svårt att säkerställa resultatet men det kan ses som en indikation på att många av de elever med NPF som kommer in på gymnasiet har stora svårigheter att klara kurserna.

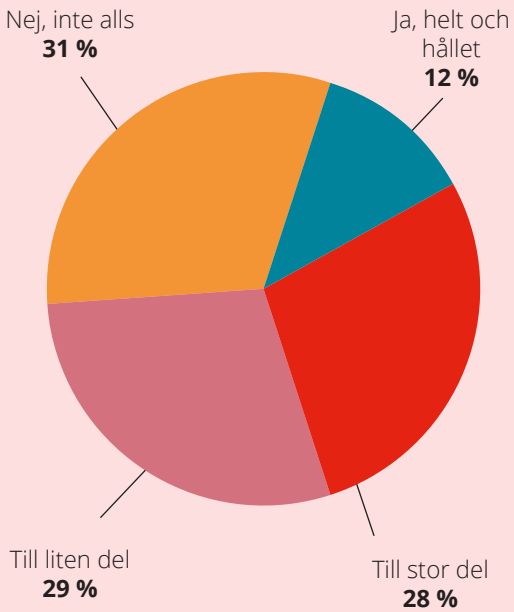
När man inte går i skolan

Till de vårdnadshavare vars barn inte tog gymnasieexamen vårterminen 2025 frågade vi vad barnet hade för sysselsättning höstterminen samma år. I frisvaren kan vi tydligt utläsa att det handlar om ungdomar som vill lära sig men inte fått rätt förutsättningar. De flesta anger att barnet går på Komvux, ett extra år på gymnasiet eller folkhögskola med motiverande program. Andra uppger att deras barn söker arbeten eller arbetsträner eller väntar på plats från daglig verksamhet. Men vissa svar visar också på hur tuff skolsituationen har varit för många av barnen som har blivit isolerade hemma eller är sjukskrivna på grund av sitt mående.

Stöd från skolan

Vi vet att rätt stöd och hjälp kan vara avgörande för att barn och unga med NPF ska kunna klara skolan. I enkäten uppger mer än hälften (60 procent) att barnet till liten del eller inte alls fick det stöd som hen behövde med tanke på studieresultatet och betygen. Endast 12 procent anger att barnet helt och hållet fick det stöd som hen behövde.

Anser du att ditt barn fick tillräckligt stöd från skolan med tanke på betygen?

Påverkan på familjen och skolans agerande

Vi avslutade vår enkät med en öppen fråga kring hur man över lag upplevde skolans stöd och agerande i relation till barnets betyg. Det var över 1 300 som lämnade ett svar och vi kan se några återkommande teman.

Stöd kommer för sent och brister i kvalitet

Tydligt återkommande i svaren är brister i stöd och anpassningar. Många beskriver stödet som obefintligt, något vi känner igen från tidigare enkäter. Många får vänta länge på att få stöd och när det väl sätts in är det inte utformat efter individen utan efter skolans förutsättningar. Svaren innehåller beskrivningar av insatser som beror på enskilda lärarens bedömningar eller stöd som dras in vid stadiebyten för att en ny bedömning ska göras trots att behovet är tydligt.

Gällande de anpassningar och stöd som ändå gavs lyfter många att de inte täcker behovet för hela dagen. Det kan handla om att skolan inte erbjuder rum för återhämtning, eller att skolan reducerat elevens schema till de timmar när stödperson/resurs arbetar. Det handlar också om stöd och anpassningar som är beslutade men som i praktiken inte ges eftersom organisationen är så slimmad att resurspersoner tvingas täcka upp för annan personal.

> ***”De fann inte anpassningar som fungerade, inget åtgärdsprogram. Inget särskilt stöd. Enbart anpassad skolgång. Gick till lunch måndag-fredag. Missade vissa ämnen helt.”***

> ***”Fick info att pedagogisk kartläggning skulle göras 2020. Fick information i början 2025 om att det skulle göras en sista terminen i sexan. Nu i januari gjordes den, 2020 gjordes den aldrig. Däremellan har vi hela tiden tryckt på och frågat om de insatser de gör verkligen är tillräckligt. Det har de hävdat. Ändå underkänt i alla tre kärnämnena i sexan.”***

Allt detta har tydligt påverkat barnets möjlighet att ta till sig undervisning och därmed kunskap för att kunna få betyg som krävs för att lämna skolan med gymnasiebehörighet och sedan en gymnasieexamen.

Föräldrar tar över skolans ansvar

I den här enkäten ser vi precis som i tidigare undersökningar att föräldrarnas engagemang är avgörande för att barnet ska få stöd, anpassningar och en chans att må bra och klara skolan. Föräldrarna är de som får ligga på skolan för att insatser ska sättas in och många har konstant dialog med skolan för att säkerställa att barnet får stöd. Det handlar också om föräldrar som lagt all energi hemma på att stötta barnet för att klara betyg i vissa ämnen när skolan har brustit.

> ***”Vi här hemma har varit hans särskilda stöd genom hela skoltiden. Han har aldrig haft en extra anpassning eller särskilt stöd. Han gick ut gymnasiet med F i sex eller sju ämnen.”***

”Det var vi föräldrar som stöttade i skolan, i skolarbetet och med allt som rörde skolan. Skolledningen uttryckte öppet att det kostade för mycket pengar att ge anpassning- att det i så fall behövde” ta pengar” från andra elevers skolgång […]Vi kämpar för att hen ska få en likvärdig skolgång men upplever att viljan att anpassa är nästintill obefintlig.”

”Vi föräldrar fick verkligen vara drivande hela tiden för att det skulle ske.”

”Man får bara extra stöd om man kämpar ihjäl sig som förälder. Om man inte orkar, blir det inget stöd. Barn som är tysta och inte stör andra, glöms bort och får ingen hjälp. Vilket skolan till och med erkände…”

Föräldrarnas situation

I tidigare undersökningar från Riksförbundet Attention framgår det tydligt hur barnens svåra skolsituation påverkar föräldrars egen hälsa, sociala liv och möjlighet till att arbeta. Många föräldrar tvingas slå knut på sig själva för att hjälpa barnet genom skolåren.

Många vårdnadshavare är tydligt frustrerade och uppgivna över hur skolan svarar upp mot det behov som barnet har. De kan uppleva att de måste kämpa mot skolan och att det inte finns samarbete eller gemensam vilja för att barnet ska få rätt stöd. Enligt vissa handlar det om att skolan nöjer sig med att barnet har tillräckliga betyg för godkänt, medan föräldrarna anser att barnet inte fått stöd att nå sin potential.

» Många vårdnadshavare är tydligt frustrerade och uppgivna över hur skolan svarar upp mot det behov som barnet har. «

Närvaro viktigare än kunskap

Många vårdnadshavare vittnar om att skolan har starkt fokus på närvaro snarare än kunskap. Största fokus har varit att barnet ska vara i skolan i stället för hur skolan ska se till att barnet får den undervisning och den kunskap som hen har rätt till.

Från skolrapporten 2025 vet vi att åtta av tio av eleverna med NPF hade skolfrånvaro på grund av sin funktionsnedsättning. Nästan hälften hade hög frånvaro, från flera gånger i veckan till hela tiden. Den höga frånvaron ökar i högre årskurser men förekommer i alla stadier.

» Föräldrar upplever en tillitsbrist till skolan vid hög frånvaro. «

I den här enkäten uppger många vårdnadshavare att skolan inte gör någon orsaksanalys och efterföljande plan kring frånvaro. Föräldrar upplever en tillitsbrist till skolan vid hög frånvaro, och många gånger är skolans åtgärd vid hög frånvaro att orosanmäla föräldrarna till socialtjänsten och därmed skjuta över problemet till individen och familjen.

> ***”Barnet var hemmasittare under större delen av årskurs 8. Vi blev orosanmälda tre gånger (!!) trots att soc och bup ansåg att problemet låg hos skolan.”***

> ***”Deras fokus ligger enbart i att få henne till skolan. Problematisk skolnärvaro - men fokus ligger inte på att möjliggöra för dottern att orka vistas i skolan och kunna lyckas - utan på att locka/få henne dit.. Svårt..! Hon har anpassat schema men det funkar ändå inte.”***

NPF-kunskap och relationer är avgörande

Många vittnar om bristande kunskap om NPF hos skolpersonalen, vilket bland annat påverkar hur barnen får stöd och anpassningar. Flera kommentarer handlar också om att det inte finns tillräckliga rutiner i skolan för hur alla lärare kan ta del av åtgärdsplaner och andra dokument kring anpassningar för eleven i olika ämnen. Dessutom är det många som uppger att barnet har kapacitet till högre betyg än godkänt, men skolans inställning är att det räcker med att eleven uppnår godkänt och ger därför inte stöd för att nå längre.

> ***”Lärarna tar liten eller ingen hänsyn alls till hans diagnos. I vissa fall snarare tvärtom, lärarnas kompetens kring NPF är generellt väldigt låg. Skolan har inte alls de resurser de behöver för att han ska kunna vara i ett klassrum med alla störningsmoment som finns där.”***

> ***”För få lärare och dålig kunskap om adhd.”***

Det vi vet sedan tidigare undersökningar bekräftas av många frisvar i den här enkäten. För att få skolsituationen att fungera är en avgörande faktor att det finns personal med kunskap om funktionsnedsättningen och förståelse för elevens utmaningar och styrkor. Det handlar om att bygga tillitsfulla relationer med lärare och skolpersonal.

> ***”Underbart! Hon går nu på IM och läser upp grundskoleämnen för att kunna söka till gymnasiet. Äntligen anpassas det efter hennes förutsättningar. Framför allt ser man på henne som en elev med resurser!”***

Andra bekräftar problemen

Det saknas offentlig statistik för hur det går för elever med NPF i skolan, vad gäller såväl skolsituationen som betyg och studieresultat. Detta är något Riksförbundet Attention har uppmärksammat många gånger.

Försämrade resultat och bristande stöd

I mars 2026 släpptes rapporten *Skolgång och studieresultat för elever med NPF*, på uppdrag av riksdagens utbildningsutskott. Enligt rapporten var det under läsåret 2023/2024 13,5 procent av eleverna som hade NPF, vilket motsvarar mellan 3 och 4 elever per klass. Rapporten visar att studieresultaten genomgående är lägre för eleverna med NPF, oavsett om man ser till meritvärde, andel godkända betyg eller gymnasiebehörighet. Fyra av tio av eleverna med NPF fick inte behörighet till nationellt gymnasieprogram, mot en av tio bland eleverna utan NPF. Den siffran stämmer överens med det vi sett i den här betygsenkäten.

» Rapporten visar att studieresultaten genomgående är lägre för eleverna med NPF. «

Rapporten konstaterar också att resultaten försämrats under de senaste åren och att trenden är tydligast bland flickor med NPF. Rapporten pekar på vikten av att ett fortsatt fokus på vilka faktorer som ligger bakom försämringen av resultat, inklusive skolans processer för upptäckt, stödinsatser och anpassningar.

Det konstateras att stöd ofta sätts in sent i skolgången, ofta först på högstadiet. Det vanligaste stödet är anpassad studiegång, som i praktiken innebär att man lyfter bort vissa lektioner och/eller ämnen för eleven, och kan få konsekvenser för elevens möjlighet att nå gymnasiebehörighet. Detta är något som Riksförbundet Attention också har larmat om i tidigare rapporter.

» Det konstateras att stöd ofta sätts in sent i skolgången. «

Skolverkets konstateranden

Skolverket presenterade i januari 2025 rapporten *Skolors arbete för en tillgänglig lärmiljö för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar*. I den konstateras att barn med NPF inte får det stöd de har rätt till i grundskolan eftersom resurser saknas och kompetens och rutiner inte finns på plats. Det stämmer väl överens med det Riksförbundet Attention sett i den här och tidigare enkäter.

Sammanfattande slutsatser

Den här rapporten visar att många elever med NPF blir utan betyg i grundskolan. Av alla eleverna som gick i en betygsgrundande årskurs var det en fjärdedel som inte fick godkänt i något av kärnämnena (svenska, engelska och matematik) och en femtedel som inte fick godkänt i några ämnen alls.

» En fjärdedel fick inte godkänt i något av kärnämnena. «

Resultatet speglas också i hur väl eleverna med NPF når gymnasiebehörighet efter årskurs nio. Vår enkät visar att 43 procent inte når gymnasiebehörighet varken till högskoleförberedande program eller yrkesprogram. Rapporten från riksdagens utbildningsutskott bekräftar vår bild. Den visar att fyra av tio elever med adhd eller autism lämnar grundskolan utan gymnasiebehörighet, medan motsvarande siffra för elever utan NPF är en av tio.

Även om underlaget är litet ger vår enkät också en indikation på att de elever med NPF som trots allt kommer in på gymnasiet har en fortsatt tuff situation. Hälften av dem lämnar gymnasieskolan utan gymnasieexamen, med sämre förutsättningar än andra ungdomar till fortsatta studier eller jobb.

» Utslagningen av elever med NPF är något som alla vet om men som ändå inte har tagits på allvar. «

Berättelserna från de anhöriga i den här rapporten ger en bild av en skola som konsekvent brister i stöd och hjälp för en mycket stor elevgrupp. De anhöriga berättar om bristande resurser och kunskap som gör att utslagningen blir snudd på systematisk. Och när skolan inte fungerar lämpas ansvaret över på eleven och familjen.

Skolan som systemproblem

Vi nämnde i början av rapporten att vi fokuserar på betyget som ett mått på hur väl skolan är anpassad för elever med NPF. Utifrån enkätsvaren kan vi konstatera att resultatet för svensk skola blir icke godkänt.

Siffrorna och de personliga vittnesmålen i den här rapporten är inte förvånande vare sig för oss, skolpersonal eller skolledare. Det är inte heller något som borde förvåna politiker och skolmyndigheter. Utslagningen av elever med NPF i skolan är något som alla vet om men som ändå inte har tagits på allvar.

» Unga riskerar att fastna i ett utanförskap som är en grogrund för psykisk ohälsa. «

Vi ser att det kommer kosta såväl individer som samhället enormt mycket i framtiden. Skolans brister för elever med NPF gör att unga riskerar att fastna i ett utanförskap som är en grogrund för psykisk ohälsa. Det innebär också att kompetens och förmågor som behövs på den svenska arbetsmarknaden inte tas till vara. Bakom siffrorna finns tusentals unga med NPF som kämpar i konstant motvind i ett skolsystem som ofta kräver förmågor som de har svårt för. Det menar vi är diskriminering på grund av funktionsnedsättning.

Vad behöver göras?

Resultatet i den här och andra rapporter om skolsituationen för barn med NPF visar att vi måste agera nu. Det pågår en utslagning av elever med NPF i svensk skola. Den sker hela tiden och helt i onödan.

Vi behöver se satsningar på skolan som en investering för framtiden. En fungerande skolgång är en skyddsfaktor för det enskilda barnet, och leder samtidigt till minskade utgifter för andra insatser från till exempel socialtjänst och arbetsmarknadsåtgärder senare. Det är dessutom en förutsättning för att föräldrar ska kunna arbeta, vilket innebär en vinst både för arbetsgivare och samhället i form av skatteintäkter.

Trygghet, relationer och resurser

För att barnet ska kunna vara i skolan och ha en chans att ta till sig kunskap och undervisning måste skolan vara en trygg plats. Vi vet från den här rapporten och tidigare att en avgörande faktor för en fungerande skolgång för elever med NPF är goda relationer med vuxna. Vi vet också att skolpersonal gör sitt allra bästa, och att de ofta går på knäna. Utan säkrade resurser till mer personal kommer inte skolan bli en tryggare eller mer inkluderande plats för barn med NPF. Dessutom behöver skolans lokaler vara anpassade utifrån olika behov med möjlighet till anpassningar i såväl undervisning som rast och matsituationer.

»Vi behöver se satsningar på skolan som en investering för framtiden. «

Mer kunskap om NPF leder till ett bättre bemötande, det har vi på Riksförbundet Attention vetat och arbetat efter sedan starten. Sedan flera år finns NPF-kunskap som en del av lärarutbildningen men vi ser att behovet av ett kunskapslyft finns i alla delar av skolans verksamhet. Därför vill vi att det ska införas obligatorisk NPF-kunskap i rektorsutbildningen. Med bättre kunskap kommer bättre förståelse och det kommer leda till bättre anpassningar och stöd. Forskning visar att anpassningar som görs på gruppnivå, för att underlätta

och skapa goda förutsättningar för elever med NPF, gynnar också elever utan kognitiva svårigheter.

Statistik och uppföljning

Riksförbundet Attention har i många år arbetat för en nationell och sammanhållen statistik som visar hur det går för elever med NPF, samt ett nationellt frånvaroregister. Nu finns det ett regeringsuppdrag att samköra register från Skolverket och Socialstyrelsen, för att följa kunskapsutveckling och stödinsatser, men ännu finns inget konkret resultat. Vi vill att regeringen säkerställer att den statistik som tas fram används ändamålsenligt för att utveckla skolors arbete att ge stöd till elever med NPF.

Vi anser också att det behövs en ny lag för att slå larm när skolan inte lyckas nå en elev med undervisning. Det finns redan inom vård och socialtjänst (Lex Maria och Lex Sarah) och är ett sätt att säkerställa att brister utreds och åtgärdas. Vi vill att regeringen tillsätter en utredning kring en Lex-lagstiftning också för skolan, där skolan blir skyldig att anmäla när de inte uppfyller skollagens krav. Det kan ge en betydligt större kunskap om omfattningen av problematiken.

Risker med pågående reformer

Sommaren 2026 röstade riksdagen igenom ett reformpaket som innebär omfattande förändringar för hela skolväsendet. Vissa förändringar skulle kunna bli bra för elever med NPF, andra kommer inte hjälpa de här barnen att få en fungerande skolgång. Eftersom de många förändringarna ska genomföras samtidigt kommer det krävas mycket av hela skolans organisation. Vi ser en risk för att det blir på bekostnad av kvaliteten i undervisningen och elevernas mående, och känner en djup oro över att elever med behov av särskilt stöd kommer att drabbas hårdast.

Mot den bakgrund av detta ser vi behov av en skolkommission som övervakar hur de olika reformerna genomförs och som utvärderar att skolsituationen blir bättre än vad den är idag. Det gäller särskilt för de barn som har störst behov av stöd, som idag riskerar att systematiskt diskrimineras i skolsystemet.

En jämställd och likvärdig skola är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle. När en stor grupp elever slås ut ur skolan är det ett hot inte bara mot de enskilda individerna och familjerna, utan mot hela samhället.

Attentions krav

- **Nationell statistik.** Inför nationell statistik som visar hur det går för elever med NPF och bygg upp ett nationellt frånvaroregister där man kan se till att de stödinsatser som ges faktiskt gör skillnad på riktigt.
- **Mer personal.** Säkra resurserna så att det finns tillräckligt med trygga vuxna på plats.
- **Utbilda ledningen.** Ge rektorer och skolansvariga obligatorisk utbildning om NPF, där de får veta hur de skapar en fungerande och trygg skoldag med rätt pedagogiskt stöd.
- **Ny lag för att slå larm.** Inför en anmälningsplikt, likt Lex Sarah eller Lex Maria, när skolan misslyckas med att nå en elev med undervisning.

Om Attention och NPF

Riksförbundet Attention är en intresseorganisation för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och deras familjer. Attention företräder personer med egen diagnos, anhöriga och personal som möter målgruppen inom exempelvis skola, vård, socialtjänst, arbetsförmedling och andra instanser. Attention finns över hela landet i drygt 50 lokala föreningar och har cirka 20 000 medlemmar.

Bland våra medlemmar finns personer med adhd, autism, Tourettes syndrom och DLD/språkstörning samt personer med nedsatt förmåga att läsa, skriva och räkna. NPF innebär svårigheter som beror på hur hjärnan fungerar. Orsaken är biologisk och har ingenting med uppfostran eller intelligens att göra. Funktionsnedsättningen syns inte utanpå, men påverkar personens beteende. Det är vanligt att personer med NPF har svårt med reglering av uppmärksamhet, impulskontroll och aktivitetsnivå, samspelet med andra samt inlärning och minne. Arten och graden av svårigheter varierar. När svårigheterna blir så stora att de kraftigt påverkar individens utveckling och möjligheter att fungera i samhället blir de en funktionsnedsättning.

Läs mer om Attention på www.attention.se

Kontaktuppgifter

Matilda Berglund Calais
Intressepolitisk utredare
matilda.berglund.calais@attention.se
076-696 39 18

Elin West
Kommunikations- och presskontakt
elin.west@attention.se
070-422 68 97

Rapporten är ett led i Attentions arbete för att förbättra situationen för barn och föräldrar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Vi vill bidra till en nödvändig utveckling av svensk skola.
Läs mer om vårt arbete på www.attention.se

Stöd Riksförbundet Attention

Genom att bli medlem i Attention eller ge en gåva stödjer du vårt arbete för en mer inkluderande skola och ett samhälle där barn och unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) får det stöd de har rätt till. Tillsammans gör vi skillnad – för kunskap, förståelse och förändring.

Läs mer och bli medlem på www.attention.se

RIKSFÖRBUNDET Attention